

amts byer, med tilsammen 7 repræsentanter her i salen, har nogen repræsentant i valgkomiteen. Jeg vil derfor støtte den tanke, som er fremholdt af hr. Andersen, at valget udstaar, saa man kan tage under overveielse, om der ikke kunde findes en plads i valgkomiteen ogsaa for vort amt.

O. Erichsen: Der er blevet en plads ledig i valgkomiteen efter nuværende statsraad Halvorsen. Hr. Halvorsen var valgt ind i valgkomiteen som repræsentant for Trondhjems by, og jeg kan ikke tro andet end, at denne forsamling vil være enig i, at det rimeligste vilde være ogsaa at tage det nye medlem blandt repræsentanterne fra Trondhjems by. Jeg vil henlede opmærksomheden paa hr. advokat Klingenberg. For mit vedkommende kan jeg ikke have noget imod at stemme for et udsættelsesforslag. Der kan jo tænkes muligheden af, at der kunde foretages enkelte forandringer, som kunde være hensigtsmæssige, hvorved de opstillede krav kunde imødekommes, og jeg vil derfor, idet jeg støtter udsættelsesforslaget, henlede opmærksomheden paa, at Trondhjem beholder sin repræsentant inden valgkomiteen.

Røsholm: Jeg skal faa gjøre opmærksom paa, at Buskeruds amt heller ikke er blandt de amter, som er repræsenteret i valgkomiteen, og jeg vil, idet jeg henholder mig til, hvad der er udtalt af repræsentanterne fra Finmarken og Jarlsberg og Larviks amter, stemme for udsættelse.

Præsidenten: Jeg skal bemærke, at det er i overensstemmelse med almindelig praksis i stortingets 2den og 3dje samling, at jeg har foreslaaet, at man nu skrider til valg paa medlemmer af valgkomiteen. Man har altid pleiet at afgjøre den sag i første møde. Hr. Andersen antydede et forslag om at udsætte valget til næste møde. Det vil betyde til mødet paa mandag. Det tør være tvilsomt, om det i tilfælde vilde være hensigtsmæssig. Jeg synes, at hr. Andersen derfor heller burde foreslaa valget udsat til et senere møde.

Bernhard Hanssen: Det var omtrent det samme, som præsidenten bemærkede, jeg vilde sige. Jeg vil henstille til hr. Andersen at forandre sit forslag saaledes, at udsættelsen bliver indtil videre, idet man dermed naturligvis mener engang i næste uge. Der er ogsaa andre grunde, end hvad der af de forrige talere er fremholdt, som kunde gjøre det ønskelig, at valgkomiteens sammensætning blev taget under fornyet drøftelse. Jeg vil slutte mig til tanken om udsættelse og anbefale den.

Andersen: Jeg har selvfølgelig intet imod at forandre mit forslag. Jeg tillader mig derfor at fremsætte forslag om, at valget paa medlemmer af valgkomiteen udstaar indtil videre.

Præsidenten: «Indtil videre» er jo et noksaa løst udtryk, som ofte tager sigte paa et noksaa fjernt tidspunkt. Jeg vil gjøre opmærksom paa, at valget af valgkomite bør foregaa saa snart som mulig; men at foretage det netop paa mandag, paa aabningsdagen, turde være mindre hensigtsmæssig. Det var derfor, jeg henstillede til hr. Andersen istedenfor «næste møde» at sige «et senere møde.»

Andersen: Naar jeg sagde «indtil videre», tænkte jeg nærmest, at præsidenten vilde bestemme, naar valget skulde foregaa. Det er ganske det samme for mig, om man siger «indtil videre» eller «til et senere møde»; jeg antog at det laa i præsidentens haand at bestemme tiden for valget, hvad enten man sagde «indtil videre» eller «til et senere møde».

Præsidenten: Hr. Andersen har altsaa foreslaaet, at valget paa medlemmer af valgkomiteen udstaar til et senere møde.

V o t e r i n g :

Hr. Andersens forslag bifaldtes mod 4 eller 5 stemmer.

Mødet hævet kl. 12.

Møde den 13de januar kl. 1 form.

Præsident: C. Berner.

Modtaget af den dertil opnævnte deputation indfandt Hans Majestæt kongen sig kl. 1 i stortinget, ledsaget af regeringens medlemmer, høiesteret og flere autoriteter. Hans Majestæt kongen oplæste følgende trontale:

Hr. præsident, mine herrer repræsentanter!

Jeg byder folkets repræsentanter velkommen til fortsættelse af deres vigtige gjerning og ønsker stortinget lykke til at løse de mange foreliggende opgaver til gavn for fædrelandet.

Rigets forhold til fremmede magter er tilfredsstillende.

Der er undertegnet en integritetstraktat med de fire nordeuropæiske stormagter, som tilsigter at betrygge Norges uafhængighed, ukrænkelighed og fred. Den vil blive offentliggjort, efterat den er godkjendt af stortinget og derefter ratificeret.

Norge har deltaget i den anden fredskonference i Haag, hvor 45 stater var repræsenteret, og hvor der er vedtaget en række mellemfolkelige overenskomster, som senere bliver gjenstand for ratifikation.

For landets hovednæring har aaret i flere henseender været mindre godt.

Lykkeligvis har de fleste af landets øvrige næringer arbejdet under forholdsvis gode vilkaar. Der har ikke forekommet arbejdsledighed i større udstrækning. De vanskeligheder i forretningslivet, som har vist sig i flere land, har ikke virket forstyrrende i vort land.

Statens indtægter har i det hele overtruffet anslagene, hvorved underskuddet fra de nærmest foregaaende aar maa antages at blive dækket.

Paa grund af forandret samlingstid for stortinget er budgettet for næste termin opgjort for fem fjerdingaar. Lønsforbedring for en række mindre velstillede offentlige tjenestemænd er foreslaet. Ligeledes foreslaes imødekommet flere nye krav om statsbidrag til forskellige formaal, idet dog udgifterne overalt er søgt begrænset. Det har derved lykkedes at opgjøre budgettet med et overskud, som man vil foreslaa anvendt til nedsættelse af sukkertolden fra begyndelsen af næste aar. Da der ikke er grund til at antage, at stigningen i statens indtægter vil vedblive i længere tid, og da man fremdeles maa have for øie at betrygge statens finanser, finder man det utilraadelig for tiden at gaa til videre skattelettelser.

Ved siden af en række vigtige forslag, som blev fremlagt for forrige storting og endnu ikke er behandlet, vil der blive forelagt flere betydningsfulde nye forslag, hvorpaa jeg henleder stortingets opmærksomhed.

Der vil blive fremsat forslag til plan for jernbanebygningen i en periode af 12 aar med særlig sigte paa bygning af en stambane mellem det nordlige og det sydlige Norge, saaledes beliggende, at den ogsaa tjener forsvarets interesser. Forslaget er tilstillet vedkommende stortingskomite og vil forhaabentlig komme under afgjørelse i den nærmeste fremtid.

For lovgivningen foreligger en række vigtige spørgsmaal angaaende udnyttelsen af landets skoge, vandfald og malmfund. Der vil blive forelagt stortinget forslag til lovbestemmelser angaaende koncessioner for saadanne eiendommers erhvervelse og brug og om adgang for det offentlige, stat og kommune, til under visse forudsætninger at ekspropriere skogeiendom.

Videre agtes der forelagt forslag til en række andre love, hvoriblandt almindelig skattelov, aktielov, love om den industrielle eiendomsret, lov om tvungen forligsmægling i arbeidstvistigheder, om forsikring for fiskere, om oprettelse af et bergverksfond, om forandringer i vernepligtsloven og om udskrivningsvæsenet.

Under forberedelse er forslag til en pensionsordning for statens tjenestemænd og om sygeforsikring for arbejdere, lovforslag om beskatning af malt eller øl, om elektriske kraftledninger, om regulering af vasdrag og om kontrol med anlæg i saadanne, og om bergverksdriften. Disse forslag er under udarbejdelse af nedsatte komiteer og antages at blive færdige i en nærmere fremtid. Forslag til ny veilov er udarbejdet af en komite og omsendt til udtalelse af de lokale myndigheder.

Ligeoverfor fremkomne krav paa ændringer i den kirkelige lovgivning agtes i tilfælde fremsat forslag om nedsættelse af en forbedrende kommission.

Idet jeg beder Gud velsigne stortingets gjerning, erklærer jeg herved Norges 57de ordentlige stortings forhandlinger aabnet.

Givet paa Kristiania slot den 10de januar 1908.

Haakon.

J. Løvland.

Hesselberg.

Efterat en beretning om rigets tilstand og bestyrelse, siden forrige beretning blev afgivet, var oplæst af statsraad Arctander, modtog Præsidenten paa stortingets vegne foranvænte dokumenter og ytrede:

Norges konge har nu aabnet det 57de ordentlige stortings forhandlinger. Det fremgaar af Hans Majestæts trontale, at der vil blive dette storting forelagt et betydelig antal vigtige sager, sager, der berører vanskelige og indgribende spørgsmaal. Jeg føler mig forvisset om, at stortinget vil vie disse sager den omhyggeligste overveielse og samvittighedsfuldt søge spørgsmaalene løst til vort lands fremgang og lykke. I denne forvisning beder jeg mine herrer repræsentanter med mig at samles i ønsket: Gud bevare kongen, Gud bevare fædrelandet!

I dette ønske istemte stortingets øvrige medlemmer.

Hans Majestæt kongen med følge forlod derefter stortinget, ledsaget af den deputation, der havde fungeret ved modtagelsen.

Efter forslag af præsidenten besluttedes enstemmig: Trontalen og beretningen om rigets tilstand og bestyrelse udlægges til behandling i et senere møde.

Referat:

Indstilling fra den af stortinget til revision af stortingets forretningsorden nedsatte komite.

Enst.: Udlægges.

Præsidenten: Som herrerne antagelig vil have bemærket, er der berammet odelstingsmøde til imorgen eftermiddag kl. 5 til referat, og, som et omdelt kart viser, stortingsmøde til imorgen, efterat odelstinget har tilendebragt sine forhandlinger. Ved en feil fra trykkeriets side er der ikke udtrykkelig tilføjet, at det er imorgen eftermiddag, men det er altsaa en følge af, at odelstingsmødet er sat til eftermiddagen. Paa dette kart er opført foruden valg af medlemmer af valgkomiteen den netop refererede indstilling fra reglementskomiteen.

Mødet hævet kl. 1,25.

Møde den 14de januar kl. 5,15 efterm.

Præsident: C. Berner.

Dagsorden.

1. Valg paa medlemmer af valgkomiteen.
2. Indstilling fra den af stortinget til revision af stortingets forretningsorden nedsatte komite (indst. S. nr. 1).
3. Referat.

Præsidenten: Mine herrer repræsentanter! For faa dage siden indløb der meddelelse om, at en mand var vandret bort, som tidligere i en række af aar har været et virksomt medlem af denne forsamling og to gange medlem af den norske regjering: amtmand Peter Holst. Amtmand Holst var i besiddelse af stor dygtighed og en levende interesse for vort offentlige arbejde; det har han lagt for dagen i alle de stillinger, han har indehavt. Han var ved siden deraf paa grund af sin personlige elskværdighed en af-

holdt medarbejder, og jeg er sikker paa, at alle, som i aarenes løb har arbejdet sammen med ham, vil savne ham dybt og bevare hans minde i kjær erindring.

Forsamlingen paahørte staaende præsidentens mindeord.

Præsidenten: I betragtning af den fremtrædende del, som amtmand Holst har havt i vort offentlige liv og særlig inden stortinget, udbeder jeg mig stortingets bemyndigelse til paa stortingets vegne at lægge en krans paa hans kiste ved hans begravelse imorgen. — Da ingen indsigelse derimod er fremkommet, anser jeg denne bemyndigelse som givet.

Statsminister Løvland overbragte derefter kgl. prp. ang. statsbudgettet for kommende termin.

(Se nedenfor under referat).

Præsidenten: Inden man gaar over til den første sag paa dagsordenen, valg paa medlemmer af valgkomiteen, giver jeg ordet til repræsentanten for Kristiania hr. Bratlie.

Bratlie: Der blev ved stortingets sammentræden af præsidenten refereret en skrivelse fra hr. Malm, hvori han meddeler, at han indtil videre ikke agter at møde i stortinget uden paa særskilt indkaldelse, fordi hans valgbarhed kan ansees tvilsom. Der fremkom ingen bemærkning her i salen, da denne skrivelse blev refereret. Imidlertid staar efter dette pladsen i stortinget for hr. Malms valgkreds ledig, hvilket ikke kan ansees heldig, i ethvert fald ikke tilfredsstillende for vedkommende valgkreds. Jeg tillader mig derfor at henstille til præsidenten at æske stortingets beslutning for, at suppleanten indkaldes i hr. Malms sted.

Præsidenten: Jeg skal henstille til fuldmagtskomiteens formand, hr. Havig, at give oplysning om sagens stilling i komiteen.

Havig (fuldmagtskomiteens formand): Jeg kan oplyse, at fuldmagtskomiteen er færdig med sin indstilling, og at indstillingen vil blive refereret i dette møde og formodentlig vil blive omdelt om nogle minutter. Indstillingen er enstemmig og gaar ud paa, at hr. Malm ikke kan være medlem af stortinget, saa længe han staar i sin nuværende stilling, og at suppleanten bør indkaldes.

Præsidenten: Jeg ved ikke, om hr. Bratlie yderligere ønsker ordet?

Bratlie: Nei, dersom præsidenten vil efterkomme min henstilling, har jeg intet videre at bemærke.

Præsidenten: Sagen er vel i virkeligheden den, at da hr. Malm har fundet af